

Till
Justitiedepartementet, 111 52 Stockholm
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se
Diarienummer Ju2025/01193

Alvik 1 september 2025

Yttrande

SOU 2025:59 Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck

Sveriges kristna råds medlemskyrkor har ett stort engagemang för demokrati och de grundlagsskyddade fri- och rättigheterna. Det bottnar i vår kristna grundsyn att varje människa är skapad till Guds avbild, lika i värde och värdighet. I Bibeln ser vi upprepade exempel på hur människor som kommer nära Jesus får sitt egenvärde bekräftat och blir upprättade.

Barnet har en särställning i kristen tro och i Sveriges kristna råds medlemskyrkor bedrivs ett omfattande arbete för och med barn. Vi står upp för barnets rättigheter till liv och utveckling (artikel 6 barnkonventionen) och mot sedvänjor och traditioner som är skadliga för barnet (artikel 24 barnkonventionen). Vi har därför under lång tid varit engagerade i arbetet mot hedersförtryck och mot barn- och tvångsäktenskap, både i Sverige och utomlands. Medlemskyrkorna har också ett omfattande arbete för personer med intellektuella funktionshinder, en grupp som lyfts fram som särskilt utsatt i utredningen. Vi har granskat den framlagda utredningen utifrån teologiska och etiska perspektiv, och utifrån värnandet av barnets rättigheter och kyrkornas kallelse att stå upp för människovärdet.

Sammanfattning av Sveriges kristna råds yttrande

Sveriges kristna råd *tillstyrker* utredningens förslag vad gäller skärpta straffbestämmelser, *avstår* att ta ställning till frågor om skärpta straffskalor och *avstyrker* de alternativa förslagen.

Utveckling av Sveriges kristna råds ställningstaganden

Som utredningen beskriver sker idag stora insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige, med omfattande uppdrag till myndigheter, åtgärder från rättsväsendet och stora insatser från civilsamhället. Kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck har fördjupats sedan begreppet först dök upp i Sverige på 90-talet. Ändå kvarstår problematiken. Vi delar utredningens bedömning att hedersrelaterat våld och förtryck inte endast kan lösas med straffrättsliga åtgärder. Ett fortsatt brett

arbete som involverar alla samhällsaktörer behövs. Som delåtgärd anser Sveriges kristna råd att de skärpta straffbestämmelser som utredningen föreslår är rimliga. Ytterligare skärpning av straffskalor är däremot svårare att ta ställning till. Barn- och tvångsäktenskap är allvarliga brott som riskerar att utsätta barn för skada och kränka mänskliga rättigheter, men huruvida en höjd straffskala minskar benägenhet till brott är inte med säkerhet fastställt. Redan idag är Kriminalvården överbelastad och vi behöver som samhälle fråga oss var vi bör lägga våra resurser.

Vi välkomnar att utredningen i första hand lägger fram förslag som är i enlighet med vedertagna straffrättsliga principer och låtit dessa gå före direktiven till utredningen. Därför *avstyrker* Sveriges kristna råd de alternativa förslag som presenteras för att uppfylla direktiven. Det är en principiellt viktig fråga att utredningsdirektiv inte blir så snäva att de omöjliggör för professionen att göra oberoende avvägningar i enlighet med svensk rättstradition.

7.4.3 Vilseledande att ingå äktenskap bör i vissa fall kriminaliseras. Bestämmelsen om äktenskapstvång ska utvidgas till att omfatta även den som genom vilseledande angående att ett äktenskap ingås eller förutsättningarna för äktenskapets upplösning förmår en person att ingå ett äktenskap eller en äktenskapsliknande förbindelse.

Sveriges kristna råd *tillstyrker* förslaget.

7.5.4 Ett utvidgat straffansvar för äktenskapsresor. Bestämmelsen om vilseledande till äktenskapsresa ska utvidgas till att omfatta även de situationer där en person genom olaga tvång eller utnyttjande av utsatt belägenhet förmås att resa till en annan stat än den där han eller hon bor i syfte att personen ska utsättas för äktenskapstvång eller barnäktenskapsbrott. Brottsbeteckningen ska ändras till äktenskapsresebrott.

Sveriges kristna råd *tillstyrker* förslagen.

7.5.5 En ny straffbestämmelse om äktenskapsresebrott mot barn. En ny straffbestämmelse om äktenskapsresebrott mot barn ska införas i ett nytt andra stycke i 4 kap. 4 d § brottsbalken. Bestämmelsen ska omfatta den som begår en sådan gärning som avses i bestämmelsen om äktenskapsresebrott mot en person som inte har fyllt 18 år samt den som i annat fall förmår eller tillåter en person som inte har fyllt 18 år att resa till en annan stat i syfte att personen ska utsättas för barnäktenskapsbrott. Bestämmelsen ska gälla även om den som begår en sådan gärning inte haft uppsåt till men varit oaktsam beträffande omständigheten att den andra personen inte fyllt 18 år.

Sveriges kristna råd *tillstyrker* förslaget.

7.6.3 Försök till äktenskapsresebrott och äktenskapsresebrott mot barn är straffvärt. Försök till äktenskapsresebrott och äktenskapsresebrott mot barn ska kriminaliseras.

Sveriges kristna råd *tillstyrker* förslaget.

7.7.4 Tvång att vara kvar i ett äktenskap bör inte kriminaliseras särskilt.

Sveriges kristna råd *instämmer* i bedömningen att en sådan kriminalisering skulle innebära svåra avgränsningar.

8.3.3 Det finns skäl att skärpa straffskalorna för äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott Straffskalorna för äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott ska skärpas på så sätt att minimistraffet höjs till fängelse i sex månader och maximistraffet höjs till fängelse i sex år.

Sveriges kristna råd avstår från att ta ställning till förslaget.

8.4.2 Det finns skäl att skärpa straffskalan för äktenskapsresebrott. Straffskalan för äktenskapsresebrott ska ändras på så sätt att det för brottet stadgas fängelse i högst fyra år.

Sveriges kristna råd avstår från att ta ställning till förslaget.

8.4.3 Straffskalan för äktenskapsresebrott mot barn bör överensstämma med straffskalan för äktenskapsresebrott. Straffskalan för äktenskapsresebrott mot barn ska vara fängelse högst fyra år.

Sveriges kristna råd avstår från att ta ställning till förslaget.

8.5.2 Det finns inte skäl att skärpa straffskalan för hedersförtryck.

Sveriges kristna råd *instämmer* i bedömningen. Straffskalan har nyligen skärpts och bör även vara i samklang med straffskalan för fridskränkingsbrott.

9.15 Hemliga tvångsmedel bör få användas i utredningar om äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott. Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation, hemlig övervakning av elektronisk kommunikation mot den som är skäligen misstänkt för brott samt i syfte att utreda vem som skäligen kan misstänkas för brott, hemlig kameraövervakning mot den som är skäligen misstänkt för brott samt i syfte att utreda vem som skäligen kan misstänkas för brott, och hemlig dataavläsning som inte gäller rumsavlyssningsuppgifter ska få användas i utredningar om äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott.

Sveriges kristna råd avstår från att ta ställning till förslaget. Hedersrelaterat våld och förtryck utövas och upprätthålls ofta i slutna rum som är svåra för rättsväsendet att få insyn i och hindra utan dessa verktyg. Det talar för utredningens förslag. Samtidigt finns det också risker med att ge myndigheter ökad rätt till hemlig insyn i människors privata sfär, vilket gör att det också finns skäl för försiktighet. Vi vill också *påminna om* att undantagen som listas i 27 kap 22 a § i rättegångsbalken fortsatt behöver gälla. Den absoluta tystnadsplikt som råder vid bikt och enskild själavård ska värnas.

10.9.3 En ny regel om vägrat erkännande av vissa utländska äktenskap. Ett äktenskap som har ingåtts enligt utländsk lag ska inte erkännas i Sverige om det vid tidpunkten för äktenskapets ingående skulle ha funnits hinder mot äktenskapet enligt svensk lag, om det är sannolikt att äktenskapet har ingåtts under tvång, eller om parterna inte var närvarande samtidigt vid äktenskapets ingående och minst en av dem då var svensk medborgare eller hade hemvist i Sverige. Undantag från erkännandeförbudet vid synnerliga skäl ska inte längre gälla. I stället införs en möjlighet att tillerkänna vissa rättsverkningar som följer av ett äktenskap om båda parterna är över 18 år och det finns synnerliga skäl för det.

Sveriges kristna råd *tillstyrker* förslaget med viss reservation. Att exempelvis Skatteverket kan besluta att inte folkbokföra en person som gift, medan en allmän domstol vid bedömningen av en prejudiciell fråga i samband med t.ex. en arvsvist eller i ett faderskapsmål avseende samma person kan erkänna äktenskapet i fråga, framstår som en rimlig avvägning i en komplicerad situation. Sveriges kristna råd vill samtidigt *påpeka* att det vore oproportionerligt om även kusinäktenskap framöver skulle falla under samma lagstiftning, eftersom graden av allvar inte är jämförbart med exempelvis tvångsäktenskap. Ett förbud mot kusinäktenskap enligt den tidigare departementspromemorian Ds 2024:20 vore olyckligt, i synnerhet om erkännandeförbudet i SOU 2025:59 Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck blir ny svensk lag.

För Sveriges kristna råd

Sofia Camnerin, generalsekreterare

Handläggare: **Kristina Hellqvist**

Sveriges kristna råd är en kristen paraplyorganisation med 27 medlemskyrkor och 3 observatörer. I dessa ryms bredden av olika kristna traditioner i vårt land. Med grund i kristen tro är kyrkorna i Sverige, liksom runt om i världen, engagerade i frågor som rör människors liv, värdighet och rättigheter.